ΟΛΟΚΛΗΡΟΣ Η ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΟΥ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ κ. Γ. ΜΑΝΤΖΑΒΙΝΟΥ

ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΤΗΣΙΑΝ ΓΕΝΙΚΗΝ ΣΥΝΕΛΕΥΣΙΝ ΤΩΝ ΜΕΤΟΧΩΝ ΕΠΙ ΤΗΣ ΧΡΗΣΕΩΣ 1951

(Συνέχεια ἐκ τῆς 1ης σελ.) σχυσιν τοῦ προϋπολογισμοῦ, σημαντικὸν ὅμως τμῆμα τοῦ ἀδιαθέτου εἰσάπαξ ὁπολοίπου προορίζεται διὰ τὴν κάλυψιν τῶν ἐλλειμμάτων αὐτοῦ.

Ἐξ ἄλλου, διὰ τὴν ἀνασυγκρότησιν ἐν γένει διετέθη κατὰ τὸ ἡμερολογιακὸν ἔτος 1951 ποσὸν δρχ. 100.57 4 δισεκ. ἔναντι δρχ. 1.331,9 ρίσεκ. τοῦ ἔτους 1950. Τὸ μεγαλύτερον μέρος τῶν δαπανῶν ἀνασυγκροτήσεως ἐκ δραχ. 753 2 δισεκ. ἐπραγματοποιήθη κατὰ τὸ πρῶτον ἑξάμηνον τοῦ 1951, τὸ ὁποῖον ἀνῆκει εἰς τὸ οἰκονομικὸν ἔτος 1950—1951. Τὸ σύνολον τῶν δαπανῶν ἀνασυγκροτήσεως τοῦ ἔτους 1950—1951 ἀνῆλθεν εἰς δραχμὰς 1.470 δισεκ. Κατὰ τὸ α' ἑξάμηνον 1951—52 (Ἰούλιος—Δ)βριος) ἐπραγματοποιήθησαν δαπάναι ἀνασυγκροτήσεως ἐκ δραχ. 306.8 δισεκ, ἔναντι δραχ. 719 3 δισεκ. τοῦ ἀντιστοίχου ἑξαμήνου τοῦ προηγουμένου ἔτους 1950—51.

Τὸ κατὰ τὸ λῆξαν ἡμερολογιακὸν ἔτος 1951 διατεθὲν ποσὸν διὰ δαπάνας ἀνασυγκροτήσεως ἀναλόεται εἰς δρχ. 867,2 δισ. διὰ τὴν κρατικὴν ἀνασυγκρότησιν καὶ δρχ. 19),2 δισεκ. δι' ἰδιωτικὰ δάνεια ἀνασυγκροτήσεως. Τὰ ἀντιστοίχως διατεθέντα ποσὰ κατὰ τὸ προηγούμενον ἔτος 1950 ἀνῆρχοντο εἰς δραχ. 1.004,8 δισεκ. διὰ τὴν κρατικὴν ἀνασυγκρότησιν καὶ δρχ. 327,1 δισεκ. δι' ἰδιωτικὰ δάνεια ἀνασυγκροτήσεως.

Αἱ εἰς συνάλλαγμα πραγματοποιηθεῖσαι δαπάναι ἀνασυγκροτήσεως διὰ τὴν εἰσαγωγὴν κεφαλαιουχικῶν ἀγαθῶν, ὡς καὶ διὰ τὴν ἐνέργειαν ἑτέρων συναφῶν πληρωμῶν εἰς τὸ ἐξωτερικόν, ἀνήρχοντο, ἀπ' ἀρχῆς τῆς χορηγήσεως τῆς βοηθείας Ε.C.A. μέχρι τῆς 31ης Δεκεμβρίου 1951, εἰς δολλ. 229,2 ἑκατομ ἔναντι δολλ. 160.1 ἑκατ μέχρι τῆς 31ης Δεκεμβρίου 1950. Κατὰ συνέπειαν αἱ κατὰ τὸ ἡ μερολογιακὸν ἔτος 1951 ἐνεργηθεῖσαι εἰς συνάλλαγμα πληρωμαὶ ἀνῆλθον εἰς δολλ. 69,1 ἑκατ. ἀναλυόμεναι εἰς δολλ. 51,5 ἑκ. τοῦ κρατικοῦ τομέως καὶ εἰς δολλ. 17,6 ἑκατ. τοῦ ἰδιωτικοῦ τομέως (ἰδιωτικὰ δάνεια ἀνασυγκροτήσεως).

Ἡ ἐκτέλεσις τοῦ προγράμματος ἀνασυγκροτήσεως ὑπῆρξε ταχυτέρα κατὰ τὸ α' ἑξάμηνον τοῦ ἡμερολογιακοῦ ἔτους 1951, ἐνῶ τὸ ἑπόμενον ἑξάμηνον ὁ ρυθμὸς τῆς ἀνασυγκροτήσεως ἐπεβραδύνθη. Οὕτω, κατὰ τὴν περίοδον Ἰανουαρίου—Ἰουνίου 1951 τὸ σύνολον τῶν εἰς συνάλλαγμα πληρωμῶν ἀνήρχετο εἰς δολλ. 54,8 ἑκατ. ἐνῶ κατὰ τὴν περίοδον Ἰουλίου—Δεκεμβρίου ἀνῆλθεν εἰς δολλ. 14,3 ἑκατ. ἐξ ὧν 8,4 διὰ τὴν ἀνασυγκρότησιν τοῦ ἐνεργειακοῦ τομέως.

Ἡ περικοπὴ τῆς ἀμερικανικῆς βοηθείας εἰς δολλ. 192 ἑκατομ. δημιουργεῖ διὰ τὴν ἀνασυγκρότησιν τῆς χώρας μας προβλήματα ὑψίστης σημασίας, ὡς ἀναμφισβήτητος δὲ διαπιστώσις προκύπτει ὅτι ἡ συνέχισις τῆς βοηθείας, ἀποτελεῖ ζήτημα ἐξασφαλίσεως τῆς μελλοντικῆς ὑπάρξεως τῆς Ἑλλάδος.

Η ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗ ΚΑΙ ΠΙΣΤΩΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Κατὰ τὸ ὑπὸ κρίσιν ἔτος οἱ τελικοὶ σκοποί, εἰς τοὺς ὁποίους κατατείνει ἡ νομισματικὴ καὶ πιστωτικὴ πολιτική, οὐσιαστικῶς δὲν μετεβλήθησαν. Διὰ τῆς ρυθμίσεως τῆς κυκλοφορίας καὶ τῆς πιστεως ἀπεβλέψαμεν κατὰ τὸ ἔτος 1951, ὡς καὶ κατὰ τὰ προηγούμενα ἔτη, εἰς τὴν διατήρησιν τῆς νομισματικῆς σταθερότητος, δημιουργουμένων παραλλήλως νομισματικῶν καὶ πιστωτικῶν συνθέσεων, αἱτινες ὄχι μόνον νὰ μὴ ἀποβαίνουν παρεμποδιστικαὶ τῆς παραγωγικῆς ἀναπτύξεως, ἀλλὰ νὰ ἐξυπηρετοῦν τὴν παραγωγικὴν ὁρᾶσιν εἰς ὅλην τὴν ἔκτασιν.

Αἱ ἐπὶ διεθνοῦς ὅμως, ἰδιαιτέρως δὲ ἐπὶ εὐρωπαϊκοῦ πεδίου ἐκδηλούμεναι πληθωρικαὶ πιέσεις ἀρχικῶς ἐπὶ τῶν τιμῶν τῶν πρώτων ὑλῶν, ἐν συνεχείᾳ δὲ ἐπὶ τῶν εἰδῶν γενικῆς καταναλώσεως, ἤσκησαν ἐπίδρασιν ἐπὶ τοῦ ἐσωτερικοῦ ἐπιπέδου τιμῶν ἡ ἄνοδος τοῦ ὁποίου ὀφείλεται κυρίως εἰς τὴν πίεσιν ταύτην. Ταυτοχρόνως αἱ τάσεις, ἠθελημέναι ἢ ἀναγκαστικαί, πρὸς δημιουργίαν ἀποθεμάτων τόσον ὑπὸ τοῦ ἐμπορίου ὅσον καὶ ὑπὸ τῆς βιομηχανίας ἐν γένει, καθὼς ἐπίσης ἡ ἀναγνώρισις ἀνωτέρων τιμῶν διὰ τὰ βιομηχανικὰ προϊόντα, ἐπέδρασαν εἰς τὰς ἀνυψωτικὰς πιέσεις ἐπὶ τοῦ ἐπιπέδου τῶν τιμῶν.

Ἡ μείωσις ἐξ ἄλλου τῆς ἀμερικανικῆς βοηθείας ἐντὸς τοῦ 1951 ἀσκεῖ ἰσχυρὰν ψυχολογικὴν ἐπίδρασιν, λόγῳ τῆς δημιουργουμένης ἀντυπώσεως περὶ τῆς ἀδυναμίας καὶ ἐνδεχομένων κινδύνων, τοὺς ὁποίους ἡ χώρα καλεῖται νὰ ἀντιμετωπίσῃ κατόπιν τῆς περικοπῆς τῆς βοηθείας. Ἡ ζήτησις πρὸς τοῦτο χρυσοῦ λιρῶν, ὡς συνισταμένη πραγματικῶν καὶ ψυχολογικῶν αἰτίων, συνεχισθεῖσα περιοδικῶς μέν, ἀλλ' ἐντόνως καὶ κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος, συνιστᾶ ἕτερον σοβαρὸν δυσμενῆ παράγοντα. Οἱ ἀνωτέρω παράγοντες ὑπηγόρευσαν τὴν αὔξουσαν συντηρητικότητα εἰς τὸν ἐφοδιασμὸν τῆς οἰκονομίας διὰ νέων μέσων πληρωμῆς καὶ τὸν περιορισμὸν εἰς τὸ ἐλάχιστον δυνατὸν ὅριον τῆς ἐκροῆς τραπεζογραμματίων ἐκ τοῦ ἐκδοτικοῦ ἱδρύματος. Ἡ λελογισμένη συντηρητικότης εἰς τὴν πολιτικὴν τῶν χορηγήσεων ἀποτελεῖ κυρίαν γραμμὴν κατὰ τὴν ἔμπρακτον ἄσκησιν τῆς νομισματικῆς καὶ πιστωτικῆς πολιτικῆς.

Παράγοντες ἀντιθέτως, οἵτινες ὑπηγόρευον τὴν διεύρυνσιν τῆς νομισματικῆς κυκλοφορίας καὶ τῶν πιστώσεων, ὑπῆρξαν ἡ πραγματοποιηθεῖσα αὔξησις τῆς παραγωγῆς καὶ ἡ ἐφαρμογὴ τῆς πολιτικῆς τῶν συγκεντρώσεων οὐσιωδῶν ἐγχωρίων προϊόντων.

Κατὰ τὸ ἐπισκοπούμενον ἔτος ἡ παραγωγὴ τῆς χώρας ἐφθασεν εἰς νέα ἀνώτερα ἐπίπεδα ἂν συγκρίσει πρὸς τὸ προηγούμενον ἔτος. Ἡ γεωργικὴ παραγωγὴ ηὐξήθη κατὰ 22 ο)ο καὶ ὑπερέβη τὴν προπολεμικὴν κατὰ 22,7 ο)ο. Ὁ δείκτης τῆς βιομηχανικῆς παραγωγῆς ἀνῆλθεν εἰς 125 (μέσος δείκτης 1951) ἔναντι 110 (μέσος δείκτης 1950) δεικνύων αὔξησιν κατὰ 13,6 ο)ο. Γενικῶς δὲ ὁπολογίζεται ὅτι τὸ ἐθνικὸν εἰσόδημα, ἀνώτερον κατὰ τὸ 1951 ἔναντι τοῦ ἔτους 1950 ὑπερέβη τὸ προπολεμικὸν ἐπίπεδον.

Ἡ διεύρυνσις ἐξ ἄλλου κατὰ τὸ 1951 τῶν γενικῶν διανομῶν διὰ βελτίου ἔθεσεν ἕνα ἐπὶ πλέον βάρος ἐπὶ τοῦ νομίσματος. Ἡ χρηματοδότησις τῆς συγκεντρώσεως τῶν ἐγχωρίως παραγομένων γεωργικῶν εἰδῶν, τῶν ἀπαιτουμένων διὰ τὰς γενικὰς διανομάς, ἤσκησε μεγάλην πίεσιν ἐπὶ τῆς κυκλοφορίας τοῦ νομίσματος κατὰ τὸ δεύτερον ἑξάμηνον τοῦ 1951. Κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο ἡ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος διέθεσε διὰ τὴν συγκέντρωσιν σιτηρῶν, ὀρύζης, ὁσπρίων καὶ ἐλαίου δρ. 490 δισεκ.

Τοιοῦτοι ὑπῆρξαν εἰς γενικὰς γραμμὰς οἱ κυριώτεροι παράγοντες, οἵτινες ἐπηρέασον τὴν ἀσκουμένην ὑπὸ τῆς Τραπέζης τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς νομισματικῆς ἐπιτροπῆς πολιτικὴν ἐπὶ τοῦ νομίσματος καὶ τῶν πιστώσεων.

Ἡ ἐκδήλωσις τῶν πληθωρικῶν πιέσεων καὶ ἂν δὲν ἐξουδετερώθη πλήρως, ἐπετεύχθη νὰ συγκρατηθῇ ἐντὸς τῶν κατωτέρων ὑπὸ τὰς ἐκτεθείσας συνθήκας ὁρίων, ἐνῷ ταυτοχρόνως ἐπετυγχάνοντο εἰς τὴν ἑλληνικὴν οἰκονομίαν, τῇ συμβολῇ τῆς πιστωτικῆς πολιτικῆς, νέα ἀνώτερα ἐπίπεδα παραγωγῆς ὁρᾶσεως.

Κυκλοφορίαι τιμαί

Ἀπὸ τὴν ἐξέτασιν τῆς ἐξελίξεως τῶν στοιχείων τῆς κυκλοφορίας καὶ τοῦ τιμαρίθμου κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ διαρρεύσαντος ἔτους, συγκριτικῶς διευρυνομένων ἐναντι τοῦ προηγουμένου ἔτους 1950, δύνανται νὰ διαπιστωθοῦν αἱ κάτωθι χαρακτηριστικαὶ τῆς περιόδου ταύτης μεταβολαί:

Πρῶτον, ἡ κυκλοφορία τραπεζογραμματίων ηὐξήθη κατὰ δρ. 311 δισ., ἤτοι κατὰ 16,5 ο)ο, ἐνῶ ὁ τιμάριθμος ηὐξήθη κατὰ 9,7 ο)ο. Κατὰ τὸ προηγούμενον ἔτος (1950) ἡ κυκλοφορία εἶχεν αὐξηθῇ μόνον κατὰ δρ. 28 δισ., ἤτοι κατὰ 1,5 ο)ο ἐνῶ ὁ τιμάριθμος ηὐξάνετο κατὰ 14,5 ο)ο.

Δεύτερον, ὁ τιμάριθμος παρουσιάζει μεγαλυτέραν ἄνοδον (↑ 6 ο)ο), κατὰ τὸ α' ἑξάμηνον, καθ' ὃ ἡ νομισματικὴ κυκλοφορία ἐμειώθη (Δεκέμβριος 1950 ἕως Ἰούνιος 1951) κατὰ δρ. 98 δισ, μικροτέραν δὲ ἄνοδον (↑ 3,5 ο)ο) κατὰ τὸ β' ἑξάμηνον καθ' ὃ ἀντιθέτως ἡ κυκλοφορία ηὐξήθη.

Τρίτον, τὴν μεγαλυτέραν διακύμανσιν κατὰ τὴν συνεχῶς ἀνιοῦσαν ἐξέλιξίν του ἐμφανίζει ὁ τιμάριθμος κατὰ τὴν περίοδον ἀπὸ Ἰουλίου 1950 μέχρις Ἰουνίου 1951, παρουσιάζων συνολικὴν αὔξησιν κατὰ 16,5ο)ο περίπου ἐνῶ ἡ κυκλοφορία κατὰ τὴν αὐτὴν περίοδον ἐσημείωσεν αὔξησιν κατὰ 8,2ο)ο. Κατὰ τὸ β' ἑξάμηνον τοῦ λήξαντος ἔτους ἐσημειώθη αὔξησις τιμαρίθμου κατὰ 3,5ο)ο, ἤτοι ποσοστὸν αὐξήσεως ἴσον πρὸς τὸ ἓν τρίτον περίπου τῆς αὐξήσεως τοῦ ἀντιστοίχου (β') ἑξαμήνου τοῦ προηγουμένου ἔτους (↑10ο)ο).

Τὸ γενικώτερον συμπέρασμα τὸ ὁποῖον δύναται νὰ συναχθῇ ἐκ τῶν προηγηθεισῶν διαπιστώσεων εἰς τὰς μεταβολὰς τῶν ποσοτικῶν μεγεθῶν, καθὼς καὶ ἐκ τῆς περαιτέρω ἐξετάσεως τῶν ἀναφερθέντων στοιχείων, εἶναι ὅτι ἡ περίοδος τῶν ἰσχυροτέρων πληθωρικῶν πιέσεων συμπίπτει πρὸς τὸ οἰκονομικὸν ἔτος 1950—1951, ἤρξατο δηλαδὴ κατ' ἀντίκτυπον τῶν πολεμικῶν γεγονότων τῆς "Απω Ἀνατολῆς κατὰ Ἰούλιον τοῦ 1950, ἐξηκολούθησε μετ' ἐντάσεως μέχρι τῶν μέσων τοῦ 1951, ἔκτοτε δὲ, χωρὶς νὰ μεταβάλλεται ἡ πρὸς τὴν ἀνιοῦσαν κατεύθυνσις τοῦ τιμαρίθμου, παρουσιάζονται αἱ πρῶται ἐνδείξεις χαλαρώσεως τῆς προηγηθείσης ἐντάσεως. Ἐπὶ πλέον ἀντιπληθωρικῶς ἐπενήργησαν ἀπὸ τῆς καθαρῶς νομισματικῆς πλευρᾶς αἱ μὴ διατεθεῖσαι δι' ἀνασυγκρότησιν δραχμαὶ τῆς ἀμερικανικῆς βοηθείας.

—Πιστώσεις

Αἱ ἀνωτέρω περιγραφεῖσαι συνθῆκαι τῶν πληθωρικῶν πιέσεων, αἵτινες κατὰ τὸ διαρρεῦσαν ἔτος ἐπεκράτησαν, ἔθεσαν τὴν ἀρχήν, τὴν ἀσκουσαν τὴν πιστωτικὴν πολιτικήν, ἐνώπιον δυσχερεστάτων τῷ ὄντι προβλημάτων, τὰ ὁποῖα ἐπέβαλλον τὴν ἄσκησιν αὐστηρῶς ἐλεγχομένης πολιτικῆς εἰς τὴν παροχὴν πίστεως, πρὸ τὸν σκοπόν, ὅπως ἀφ' ἑνὸς μὲν συμφώνως πρὸς τὰς ὀρθοδόξους ἀρχὰς ἀποφεύγονται κατεθύνσεις διακυβεύουσαι τὴν ἐπιδιωκομένην σταθερότητα τοῦ νομίσματος ἀφ' ἑτέρου δὲ παραχωροῦνται αἱ ἀναγκαῖαι πιστωτικαὶ διευκολύνσεις, ὅσάκις ἀναμφισβήτητος ἀνάγκη πρὸς κίνησιν τῆς παραγωγικῆς μηχανῆς ἐπέβαλλε τοῦτο.

Τοιουτοτρόπως ἡ ἐπὶ τῆς ἀγοραστικῆς ἀξίας τοῦ νομίσματος ποικιλοτρόπως ἐκδηλουμένη πίεσις ἐπέβαλλε κατὰ βάσιν τὴν ἄσκησιν λελογισμένης πιστωτικῆς πολιτικῆς ἐφαρμοζομένης διὰ τῆς ἀποφυγῆς τόσον διευρύνσεως τῶν πιστωτικῶν ὁρίων ὅσον καὶ τῆς παροχῆς πιστωτικῶν εὐκολιῶν τῆς μορφῆς τῶν παρατάσεων, ἀνανεώσεων κλπ. τῶν πιστώσεων.

Ἀντιθέτως ἡ αὔξησα γενικῶς κατὰ τὸ ἔτος 1951 παραγωγικὴ δραστηριότης ἐπέβαλλεν ὅπως ἡ χρηματοδότησις τῶν ἀναπτυσσομένων παραγωγικῶν κλάδων βαίνει ἀναλόγως πρὸς τὸν αὔξοντα ρυθμὸν τῆς δραστηριότητος τῶν, δεδομένου ὅντος ὅτι ἡ αὔξησις τῆς παραγωγῆς καὶ τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος ἀποτελοῦν κύριον σκοπὸν εἰς τὴν πραγματοποίησιν τοῦ ὁποίου δὲν ον νὰ κατατεθῇ ἡ οἰκομική πολιτική.

Ἐπιπροσθέτως ἡ ἐκδηλώθεῖσα μείωσις τῆς ζητήσεως ὡρισμένων προϊόντων τῆς βιομηχανικῆς παραγωγῆς δημιουργοῦσα δυσχερείας διὰ τὴν συνέχισιν τῆς παραγωγικῆς δράσεως καὶ ἄλλους συναφεῖς περαιτέρω κινδύνους ὑπῆρξεν ἕνας ἐπὶ πλέον παράγων κοινωνικοσικονομικῆς σημασίας καὶ σπουδαιότητος, δ. στις ἐπίσης ἐπέβαλλεν εἰς ἐξαιρετικὰς περιπτώσεις παρεκκλίσεις ἀπὸ μίαν ἄκρως αὐστηρὰν πιστωτικὴν πολιτικήν.

Ἡ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος μετὰ τῆς Νομισματικῆς Ἐπιτροπῆς ἀντεμετώπισαν τὴν πραγματικότητα ἀφ' ἑνὸς μὲν ὁποβοηθοῦσαι διὰ πιστοδοτήσεως ὅλας τὰς ἀποδεδειγμένως ἐχούσας ἀνάγκην πιστωτικῶν κεφαλαίων παραγωγικὰς λειτουργίας, ἀφ' ἑτέρου δὲ λαμβάνουσαι συνεχῶς σθαλτὰ μέτρα τοῦ ποιοτικοῦ καὶ ποσοτικοῦ ἐλέγχου, διὰ τῶν ὁποίων περιορίζονται εἰς τὸ ἐλάχιστον οἱ ἐκ τῆς παροχῆς τῶν πιστώσεων πληθωρικοὶ ἀντίκτυποι.

Ὅλως συνοπτικῶς καὶ ἐνδεικτικῶς περιοριζόμεθα νὰ ἀναφέρωμεν ὅτι κατὰ τὸ τελευταῖον ἑξάμηνον τοῦ διαρρεύσαντος ἔτους ἡ πιστωτικὴ πολιτικὴ ἐκινήθη, τόσον εἰς τὸν τομέα τῶν παραγωγικῶν κλάδων ὅσον καὶ εἰς τὸν τομέα τῆς κρατικῆς δράσεως, ἐντὸς σαφῶς καὶ ρητῶς προκαθοριζομένων ἀνωτάτων πιστωτικῶν ὁρίων ἕκάστην μεγάλην κατηγορίαν χρηματοδοτήσεως, ὑπαχθεισῶν εἰς τὸν τοιοῦτον προκαθορισμὸν καὶ τῶν δαπανῶν ἀνασυγκροτήσεως.

Ἐν συνεχείᾳ παρατίθεται ἀναλυτικὸς πίναξ διὰ τὰς γενομένας πιστοδοτήσεις, ἐκ τοῦ ὁποίου προκύπτουσιν αἱ κάτωθι γενικαὶ παρατηρήσεις:

α') Τὸ σύνολον τῆς τραπεζιτικῆς χρηματοδοτήσεως κατὰ τὴν 31ην Δεκεμβρίου 1951 ἐχει αὐξηθῇ ἐν σχέσει μὲ τὸ ὕψος τῆς χρηματοδοτήσεως κατὰ τὴν 31ην Δικεμβρίου τοῦ ἔτους 1950 κατὰ δρχ. 1.051,8 δισεκ. ἢ τοι κατὰ ποσοστὸν 23ο)ο.

β) Ἐκ τῆς ἀνωτέρω αὐξήσεως ποσὸν δρχ. 756,7 δισεκ. ἀντιπροσωπεύει χορηγήσεις τῆς Τραπέζης τῆς Ἑλλάδος καὶ τῶν ἐμπορικῶν τραπεζῶν εἰς τοὺς παραγωγικοὺς κλάδους τῆς οἰκονομίας, ἐξαιρέσει τῆς γεωργίας, ποσὸν δρχ. 237.7 δισεκ. ἀντιπροσωπεύει χορηγήσεις τῆς Ἀγροτικῆς Τραπέζης διὰ τὴν ἄσκησιν τῆς ἀγροτικῆς πίστεως καὶ ποσὸν δρχ. 57,4 δισεκ. χορηγήσεις τῆς Ἀγροτικῆς Τραπέζης καὶ τῆς Τραπέζης τῆς Ἑλλάδος διὰ τὴν συγκέντρωσιν γεωργικῶν προϊόντων καὶ ἀγορὰν γεωργικῶν ἐφοδίων καὶ μηχανημάτων.

γ) Αἱ αὐξήσεις τῶν χορηγήσεων διὰ τὴν ἄσκησιν τῆς ἀγροτικῆς πιστώσεως αἰτιολογοῦνται πλήρως ἐκ τῆς ἡμειωθείσης κατὰ τὸ 1951 αὐξήσεως τῆς γεωργικῆς παραγωγῆς. Ἡ διάζευξιν θέσιν ἐξ ἄλλου εἰς τὴν αὔξησιν τῶν διὰ συγκέντρωσιν γεωργικῶν προϊόντων πιστώσεων ἔχει ἡ κατὰ τὸ ἔτος 1951 διάθεσις δραχ. 117,3 δισεκ. διὰ τὴν συγκέντρωσιν καπνῶν τῆς ἐσοδείας 1949 καὶ παλαιοτέρων.

δ) Ἡ κατὰ τὸ ἔτος 1951 αὔξησις τῆς πιστοδοτήσεως κατανέμεται εἰς χορηγήσεις ἐκ κεφαλαίων τῆς Τραπέζης τῆς Ἑλλάδος, ἀνελθούσας εἰς δραχ. 771 4 δισεκ (ἔναντι δραχ. 872.5 δισ. τοῦ 1950) καὶ χορηγήσεις ἐξ ἰδίων διαθεσίμων τῶν τραπεζῶν, ἀνελθούσας εἰς δραχ. 280.4 δισ (ἔναντι δραχ. 299.6 δισεκ. τοῦ ἔτους 1950). Εἰς τὴν συνολικὴν ὅθεν αὔξησιν τῆς χρηματοδοτήσεως τοῦ ἔτους 1951 ἡ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος συμμετέχει διὰ κεφαλαίων της κατὰ 73,3ο)ο (1950=74,4ο)ο), ἐνῶ αἱ λοιπαὶ Τράπεζαι ἐξ ἰδίων αὐτῶν διαθεσίμων κατὰ 26 7ο)ο (1950=25,6ο)ο).

Ἐὰν ὅμως ληφθοῦν ὑπ' ὄψιν μόνον αἱ χορηγήσεις πρὸς τὴν βιομηχανίαν, τὸ ἐμπόριον καὶ τὸ καπνεμπόριον, τοῦτέστιν αἱ χορηγήσεις πρὸς τοὺς παραγωγικοὺς κλάδους διὰ τὴν χρηματοδότησιν τῶν ὁποίων ἀσχολοῦνται κυρίως αἱ ἐμπορικαὶ τράπεζαι, ἡ ἀναλογία τῆς συμμετοχῆς εἰς τὴν χρηματοδότησιν ταύτην ἐκ κεφαλαίων τῆς Τραπέζης τῆς Ἑλλάδος ἀνέρχεται εἰς 49ο)ο ἔναντι ποσοστοῦ 51ο)ο χορηγήσεων ἐκ διαθεσίμων τῶν λοιπῶν Τραπεζῶν.

ε) Ἡ σημειωθεῖσα κατὰ τὸ 1951 αὔξησις τῶν παρὰ τραπέζαις καταθέσεων ἐν γένει ὑπῆρξε σημαντικὴ ἀνελθοῦσα εἰς δραχ. 578.4 δισεκ. ἔναντι δραχ. 386.4 δισεκ τοῦ προηγουμένου ἔτους. Τοιουτοτρόπως τὸ ὕψος τῶν παρὰ τραπέζαις καταθέσεων προσήγγισε τὸ ὕψος τῆς κυκλοφορίας, καίτοι δὲ τὸ ἐπὶ πλέον τοῦτο ἐξακολουθεῖ νὰ εἶναι χαμηλόν, ἐν συγκρίσει πρὸς τὸ προπολεμικὸν ἀποτελεῖ οὐχ ἧττον σαφῆ ἔνδειξιν σταθερᾶς ἀναρρώσεως τῆς οἰκονομίας καὶ τῆς αὐξούσης ἐμπιστοσύνης πρὸς τὸ ἐθνικὸν νόμισμα. Ἀξιοσημείωτον γεγονὸς ἐνισχυτικὸν τῆς ἀπέψεως ταύτης, εἶναι ἡ σημειωθεῖσα κατὰ τὸ ἔτος 1951 ἀντενωτέρα αὔξησις τῶν ἰδιωτικῶν παρὰ τραπέζαις καταθέσεων ἔναντι τῶν καταθέσεων τῶν ὀργανισμῶν δημοσίου δικαίου.

—Πιστώσεις πρὸς τὸ δημόσιον

Κατὰ τὴν 31—12—1951 τὸ χρεωστικὸν ὑπόλοιπον τοῦ δημοσίου παρὰ τῇ Τραπέζῃ τῆς Ἑλλάδος καταβολῶν τῆς Τραπέζης πρὸς συμπλήρωσιν τῶν ταμειακῶν ἀναγκῶν ἐν γένει τοῦ δημοσίου ἀνῆλθεν εἰς δραχ 4 410 426 ἑκατομ. ἔναντι δρχ. 3.092 606 ἑκατομ. τῆς 31—12—1950, ἤτοι παρουσιάζει αὔξησιν ἐκ δραχ. 1.317.8 δισεκατομ. Ἐκ τῆς αὐξήσεως ταύτης ποσὸν δραχ. 619647 ἑκατομ. ἀφορᾷ εἰς τὸν λογαριασμὸν «συγκεντρώσεως ἐσόδων καὶ πληρωμῶν» καὶ ποσὸν δραχ 627 171 ἑκατ. εἰς τὸν λογαριασμὸν «συγκεντρώσεως πλημμελῶν καὶ εἰσπράξεων ἐξ ἐφοδίων.

Τὸ ἀνωτέρω χρέος τοῦ δημοσίου πρὸς τὴν Τράπεζαν ἐξουδετερούμενον κυκλοφοριακῶς ἐκ τῶν δραχ. τῆς ἀμερικανικῆς βοηθείας δὲν συνεπάγεται νέα μισματικὰς κινδύνους. Ὅσον ἀφορᾷ ὅμως εἰς τὸ εὐαίσθητον πρόβλημα τῆς συνεχιζομένης δηλαδὴ ἐλλειμματικότητος τοῦ κρατικοῦ προϋπολογισμοῦ, πρέπει νὰ παρατηρηθῇ, ὅτι τὸ γενεσιουργὸν αὐτοῦ αἴτιον ἐξακολουθοῦν ὑφιστάμενα καὶ ἐνεργοῦντα ἰσχυρῶς, εἰς τρόπον ὥστε παράτὴν καταβαλλομένην προσπάθειαν νὰ ἀποβαίνῃ ἀνεφικτος τὸ γε νῦν ἔχον ἡ ἐξ μόνων τῶν πόρων τῆς οἰκονομίας καλύψεως αὐτοῦ.

ΑΙ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΑΙ ΔΑΠΑΝΑΙ

Τὰ ταμειακὰ ἔνδοσα τοῦ κράτους οὐ μόνον καλύπτουν τὰς ταμειακὰς δαπάνας αὐτοῦ, πλὴν τῶν στρατιωτικῶν ἐν γένει δαπανῶν, ἀλλὰ καὶ καταλείπουν ἱκανὸν περιθώριον δι' εὐ ἀντιμετώπισιν ἄλλων ἀναγκῶν. Ἀτυχῶς ὅμως τὸ διὰ στρατιωτικὰς δαπάνας δυνάμενον νὰ διατεθῇ τμῆμα τῶν ταμειακῶν ἐσόδων δὲν εἶναι ἱκανὸν νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν ἀρτίαν στρατιωτικὴν ὀργάνωσιν τὴν ἀπαιτουμένην διὰ τὴν ἄμυναν τῆς χώρας, τοῦτο δὲ καὶ δημιουργεῖ τὴν ὀργανικὴν αἰτίαν τῆς ὑπάρξεως τῶν ἐλλειμμάτων τοῦ προϋπολογισμοῦ. Αἱ στρατιωτικαὶ δαπάναι ἀντιπροσωπεύουν ἐξαιρετικῶς ὑψηλὴν ἀναλογίαν ἐν τῇ συνθέσει τοῦ συνόλου τῶν δαπανῶν ἀνερχόμεναι εἰς 43ο)ο περίπου κατὰ τὸ 1950—1951 καὶ 41ο)ο περίπου κατὰ τὸ 1951—1952. Ἐκ τοῦ συνόλου τῶν ἐθνικῶν πόρων δι ατίθενται διὰ στρατιωτικὰς δαπάνας τὰ 9ο)ο κατὰ τὸ 1950—51 καὶ τὰ 9,4ο)ο κατὰ τὸ 1951—52 ἐκ δὲ τοῦ συνόλου τῶν ἐξ ἀλληνικῶν πηγῶν ἐσόδων τοῦ προϋπολογισμοῦ αἱ στρατιωτικαὶ δαπάναι ἀπορροφοῦσι τὰ 47ο)ο περίπου κατὰ τὸ 1950—51 καὶ τὰ 49ο)ο περίπου κατὰ τὸ 1951—52. Αἱ σχέσεις αὗται εἶναι χαρακτηριστικαὶ τῆς ἐξαιρετικῶς ὑφιλῆς ἐπιβαρύνσεως τοῦ ἑλληνικοῦ προϋπολογισμοῦ ἐν συγκρίσει πρὸς ἄλλας εὐρωπαϊκὰς χώρας τοῦ Ἀτλαντικοῦ συμφώνου.

Τὸ ἔλλειμμα τοῦ προϋπολογισμοῦ παρὰ τὸ γεγονὸς ὅτι πρόβλημα τῆς συνεχιζομένης δηλαδὴ ἐλλειμματικότητος τοῦ κρατικοῦ προϋπολογισμοῦ, πρέπει νὰ παρατηρηθῇ, ὅτι τὸ γενεσιουργὸν αὐτοῦ αἴτιον ἐξακολουθοῦν ὑφιστάμενα καὶ ἐνεργοῦντα ἰσχυρῶς, εἰς τρόπον ὥστε παράτὴν καταβαλλομένην προσπάθειαν νὰ ἀποβαίνῃ ἀνεφικτος τὸ γε νῦν ἔχον ἡ ἐξ μόνων τῶν πόρων τῆς οἰκονομίας καλύψεως αὐτοῦ.

Μεγάλαι εἶναι αἱ καταβαλλόμεναι προσπάθειαι πρὸς ἀντιμετώπισιν τοῦ ἐλλείμματος τοῦτου πρὸς ἀμφοτέρας τὰς κατευθύνσεις τῆς αὐξήσεως τῶν ἐσόδων καὶ τῆς μειώσεως τῶν δαπανῶν. Ἀλλὰ τὸ διὰ στρατιωτικὰς δαπάνας δυνάμενον νὰ διατεθῇ τμῆμα τῶν ταμειακῶν ἐσόδων δὲν εἶναι ἱκανὸν νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν ἀρτίαν στρατιωτικὴν ὀργάνωσιν τὴν ἀπαιτουμένην διὰ τὴν ἄμυναν τῆς χώρας, τοῦτο δὲ καὶ δημιουργεῖ τὴν ὀργανικὴν αἰτίαν τῆς ὑπάρξεως τῶν ἐλλειμμάτων τοῦ προϋπολογισμοῦ. Αἱ στρατιωτικαὶ δαπάναι ἀντιπροσωπεύουν ἐξαιρετικῶς ὑψηλὴν ἀναλογίαν ἐν τῇ συνθέσει τοῦ συνόλου τῶν δαπανῶν ἀνερχόμεναι εἰς 43ο)ο περίπου κατὰ τὸ 1950—1951 καὶ 41ο)ο περίπου κατὰ τὸ 1951—1952. Ἐκ τοῦ συνόλου τῶν ἐθνικῶν πόρων δι ατίθενται διὰ στρατιωτικὰς δαπάνας τὰ 9ο)ο κατὰ τὸ 1950—51 καὶ τὰ 9,4ο)ο κατὰ τὸ 1951—52 ἐκ δὲ τοῦ συνόλου τῶν ἐξ ἀλληνικῶν πηγῶν ἐσόδων τοῦ προϋπολογισμοῦ αἱ στρατιωτικαὶ δαπάναι ἀπορροφοῦσι τὰ 47ο)ο περίπου κατὰ τὸ 1950—51 καὶ τὰ 49ο)ο περίπου κατὰ τὸ 1951—52. Αἱ σχέσεις αὗται εἶναι χαρακτηριστικαὶ τῆς ἐξαιρετικῶς ὑφιλῆς ἐπιβαρύνσεως τοῦ ἑλληνικοῦ προϋπολογισμοῦ ἐν συγκρίσει πρὸς ἄλλας εὐρωπαϊκ